

[Peter Nielsen.]

skuddet var jo sidste år på 1.042 mill. kr., og alligevel gav vor handelsbalance i det liberalistiske samfund det skæve resultat, så mon det ikke vil være farligt at nedsætte dette overskud i indeværende år? Det kommer fuldstændig an på, hvad man anser for det værste i vort samfund: en mindre forøgelse af skatterne eller faren for arbejdsløshed, nedsat og dyrere boligbyggeri m. v.

Nu kan et kasseoverskud også øges ved, at staten nedsætter sine udgifter. Det må så være på anlægsbudgettet, idet de løbende udgifter jo ligger i faste rammer, og selv om man her vel kan bremse yderligere udvidelser, så kan man næppe selv med det nye rationaliseringsudvalg vente egentlige besparelser, idet de først og fremmest så må indvindes ved en nedskæring af lønninger og pensioner, og det er der næppe noget parti her i salen der vil tage ansvaret for. Det er muligt, at man hist og her kan bremse lidt på offentlige anlæg, og vi har jo også et folketingsudvalg, der overvåger dette. Man kunne vel nemmere forstå en sådan bremsning eller nedsættelse eller udsættelse, hvis det var et samfund med formindsket produktion og ydeevne, idet mange udsættelser i det lange løb vil være en dyr måde at spare på.

Men skal vi ligesom trække pusten i de offentlige investeringer, er jeg glad for, at der bliver en art prioriteringsorden, for der er visse ting, der ikke tåler udsættelse. Vi har tidligere været stolte af, at vi har verdens fineste hospitalsvæsen. Det har vi næppe mere, og der er steder her i Danmark, hvor vore sygehuse er sådan, at vi simpelt hen ikke kan være dem bekendt; vi kan ikke fortsat byde vore syge medborgere og dem, der skal arbejde på disse hospitaler, sådanne kår.

Vi er alle enige om, at vi er bagefter med vort uddannelsessystem, så at opfordre undervisningsministeren til at nedskære sit anlægsbudget er mere end betænkeligt. Der er vel snart ikke det u-land, uden at det har flere højere læreanstalter og studenter end Danmark. Her må være en første og anden prioritet, som der næppe kan rokkes ved.

Det moderne samfund og dets produktion kræver bedre veje, broer og kraftforsyninger. Vi kan låne i udlandet hertil, men det er selvfølgelig en begrænset mulighed,

som dog også bør udnyttes. Det vil være uansvarligt at låne til et øget forbrug; men når det drejer sig om fornuftige investeringer, er det såvel for det enkelte menneske som for vort samfund kun en god disposition, og heldigvis anses Danmark for så værdifuldt, at næsten alle gerne vil låne os penge. Investeres pengene bl. a. i kraftværker, vil de altid nemt kunne forrentes og afbetales. Der er blevet sagt, at vi så svækker kreditstramningen, men det ser jeg jo dog egentlig ikke noget forkert i; den kan ikke være mål i sig selv, og lempes den på en forsvarlig måde, kan det kun være godt. Men så må vi have udenlandsk arbejdskraft, siges der, for ellers får vi med disse investeringer for stor aktivitet, og det er der ikke danske arbejdere nok til. For resten anvendes vel størsteparten af disse udenlandske lån til investeringer i kraftværker, og her er der tale om indkøb af udenlandske maskiner m. v., så det kan næppe fremkalde den såkaldte overophedning af beskæftigelsen.

Vi har jo i denne sommer været stille over for krav om udenlandsk arbejdskraft, og hvordan det endte, er alment bekendt. Det er måske snarere det modsatte, vi skal befrygte. Bliver denne kreditstramning permanent, kan det godt udarte sådan, at der er arbejde og ikke arbejdere, vi mangler. Der er allerede tendenser til, at beskæftigelsen i visse egne af landet er ved at blive noget anstrengt. Det er ret naturligt i landbrugsegne, hvor afgangene af arbejdskraft fra landbruget bliver størst. Vest- og Nordjylland har i efterkrigsårene ikke haft så stor industriel udvikling, at man har kunnet opsuge denne arbejdskraft.

Vi har derfor oplevet den største folkeflytning i Danmarks historie, og det skaber og vil skabe mange dyre investeringer, som delvis vil kunne undgås, hvis vi boede mere spredt her i landet. Boligproblemet er værre i hovedstadsområdet, huslejerne meget højere end i provinsen, sammenklumpningen bliver mere og mere udbredt, der skal investeres i tunnelbaner og meget andet skønt der er plads nok her i Danmark til at vi alle kan blive oppe på jorden. Egnens udviklingstanken var i sin tid først og fremmest et spørgsmål om at skaffe arbejde til de såkaldte arbejdsløshedsøer. De er nu forsvundet nu, men kan hurtigt dukke op